

Възможности за финансиране на проекти от финансовите инструменти на Европейския съюз

След приемането на България в Европейския съюз (ЕС) на 1 януари 2007 г., страната ни стана бенефициент по финансовите инструменти на ЕС. Основните фондове, които са приложими в страната ни за периода 2007-2013 г. и дават редица възможности за финансиране на държавни институции, общини, частни фирми, земеделски производители, неправителствени организации и т.н., са следните:

- **Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)** - най-голям от гледна точка на предоставяните ресурси. Подпомага икономическото и социалното сближаване в рамките на ЕС чрез намаляване на дисбалансите между регионите и социалните групи
- **Европейски социален фонд (ЕСФ)** - подпомага политиката по заетостта в рамките на ЕС посредством насърчаване на възможностите за създаване на работни места, предприемачеството и равните възможности за реализация
- **Европейски фонд за управление на селското стопанство и предоставянето на гаранции** - развива селските райони, диверсифицира икономиката в тези райони, повишава конкурентноспособността на селското стопанство и т.н.
- **Финансов инструмент за управление на риболова** - подпомага постигането на устойчив баланс между морските ресурси и тяхната експлоатация, модернизира структурите в сектора, възстановява райони, зависими от добива на морски ресурси и т.н.

Освен горните фондове, **Кохезионният фонд** финансира големи транснационални и трансрегионални инфраструктурни проекти в областта на екологията и транспорта и е основен инструмент на политиката за сближаване.

В периода 2007-2013 г. България се очаква да получи по гореописаните финансови инструменти сумата от около 12 млрд евро. В тези средства влизат и парите, които ще получат земеделските производители в рамките на Общата селскостопанска политика.

Основният документ в процеса на усвояването на средства от Структурните и Кохезионния фонд на ЕС е Националната стратегическа референтна рамка (НСРР). Тя поставя основните цели и приоритети на България, които ще бъдат подкрепени от тези фондове в периода 2007-2013 г. и се основава на разработения Национален план за развитие. Водещата задача на НСРР е да представи стратегията на страната за преодоляване на различията в тези области на развитие, в които се наблюдава значително изоставане от страните-членки на ЕС. Средствата от европейските фондове се разпределят до бенефициентите на национално ниво на база на т.нар. **оперативни програми**. Това са одобрени от Европейската комисия документи, съставна част от НСРР, съдържащи стратегия за развитие в определени области с логически свързани приоритети и многогодишни дейности за тяхното постигане, като се финансира от един или няколко структурни фонда, както и от други източници (публични или частни).

България прилага 7 основни Оперативни програми, ОП (една регионална и шест секторни):

- **Регионално развитие**, управлявана от Министерството на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ) и съ-финансирана от ЕФРР
- **Развитие на конкурентноспособността** на българската икономика, управлявана от Министерството на икономиката и енергетиката (МИЕ) и съ-финансирана от ЕФРР

- **Развитие на човешките ресурси**, управлявана от Министерството на труда и социалната политика (МТСП) и съ-финансирана от ЕСФ
- **Транспорт**, управлявана от Министерството на транспорта (МТ), съ-финансирана от ЕФРР и Кохезионния фонд
- **Околна среда**, управлявана от Министерството на околната среда и водите (МОСВ), съ-финансирана от ЕФРР и Кохезионния фонд
- **Административен капацитет**, управлявана от Министерството на държавната администрация и административната реформа (МДААР) и съ-финансирана от Европейския социален фонд
- **Техническа помощ**, управлявана от Министерството на финансите (МФ) и съ-финансирана от Европейския фонд за регионално развитие

Освен тях, от март 2008 г. започна да се прилага и Националната програма “Развитие на земеделието и селските райони”, администрирана от Министерството на земеделието и продоволствието, която ще финансира диверсификацията на икономическите дейности в тези райони, вкл. развитието на селски туризъм и създаването на малки и средни предприятия в селските общини.

В рамките на Европейското териториално сътрудничество, финансирано от ЕФРР, предназначено да подкрепя хармоничната и балансираната интеграция на територията на ЕС чрез подпомагане на сътрудничеството в области, които са от значение за общността на трансгранично, транснационално и междурегионално равнище, присъстват следните оперативни програми:

- Програми за трансгранично сътрудничество по вътрешните граници на Европейския съюз: България - Гърция и България - Румъния с финансиране от ЕФРР
- Програми за трансгранично сътрудничество по външните граници на Европейския съюз: България - Турция, България - Македония, България - Сърбия. Тези три програми ще се финансират както от ЕФРР, така и от Инструмента за предприсъединителна помощ на ЕС
- Програмата за Черноморския басейн, финансирана както от ЕФРР, така и от Европейския инструмент за добросъседство и партньорство
- Програмата за транснационално сътрудничество в Зона “Югоизточна Европа” (South East European Space)
- Програма за междурегионално сътрудничество INTERREG IVC
- Програма INTERACT II за оперативно съдействие
- Оперативна програма ESPON 2013 (Европейска мрежа за наблюдение на териториалното планиране)
- Оперативна програма URBACT II